

Επισκόπηση εξελίξεων

Μάιος 2016

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Απριλίου, οι αεροπορικές αφίξεις κατέγραψαν αύξηση +13,1% στα Περιφερειακά Αεροδρόμια ενώ στην Αθήνα, μετά τρία χρόνια σταθερής ανόδου, παρατηρήθηκε μείωση -1,8%. Για το τρέχον έτος (Ιαν – Απρ) οι αντίστοιχες μεταβολές είναι +9,5% και +6,1%. Οι οδικές αφίξεις κατέγραψαν μείωση -3,1% για τον Απρίλιο και η συνολική μείωση για το τρέχον έτος ανέρχεται σε -6,4%. Σε απόλυτα νούμερα, η αύξηση των αεροπορικών αφίξεων για το τρέχον έτος ανέρχεται σε 115 χιλιάδες και η μείωση των οδικών σε -155χιλ.

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το πρώτο τρίμηνο, παρατηρείται μείωση των αφίξεων κατά -6,2% αλλά σταθεροποίηση των εσόδων (-0,1%) λόγω αύξησης της Μέσης κατά Κεφαλήν Δαπάνης. Αυτό οφείλεται στην αλλαγή του μείγματος της αγοράς λόγω αύξησης των αεροπορικών αφίξεων (που έχουν υψηλότερη ΜΚΔ) και μείωσης των οδικών (που έχουν χαμηλότερη ΜΚΔ).

Οι όποιες θετικές ή αρνητικές μεταβολές στις αφίξεις και στα έσοδα δεν κατανέμονται ισομερώς στις περιοχές ή στις επιχειρήσεις της χώρας. Για παράδειγμα τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου εξακολουθούν να πλήττονται από την αρνητική δημοσιότητα λόγω προσφυγικών ροών των προηγούμενων μηνών, ενώ άλλες νησιωτικές περιοχές εμφανίζουν σημαντικές αυξήσεις. Επίσης, περιοχές που εξαρτώνται από τον εσωτερικό τουρισμό υφίστανται τις αρνητικές συνέπειες που έχει η ύφεση στον προϋπολογισμό των ελληνικών νοικοκυριών για διακοπές. Ακόμα, τα οικονομικά αποτελέσματα των ξενοδοχείων ανά περιοχή εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό και από το κατά πόσον στην εκάστοτε περιοχή έχουν αναπτυχθεί οι αστικές μισθώσεις για χρήση των τουριστών μέσω των πλατφορμών People to People που λειτουργούν για τον σκοπό αυτόν, ενώ και οι φορολογικές επιβαρύνσεις (βλ. κατ.) έχουν αρνητική επίπτωση στην οικονομική λειτουργία των επιχειρήσεων.

Στις θετικές εξελίξεις του μήνα συγκαταλέγεται η παρουσία του Πρωθυπουργού στην Γενική Συνέλευση του ΣΕΤΕ, ως σηματοδότηση της αναγνώρισης της σημασίας του τουρισμού για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας από το σύνολο του πολιτικού φάσματος της χώρας. Ωστόσο, η αύξηση του κανονικού συντελεστή ΦΠΑ κατά 1% αλλά και, κυρίως, η κατάργηση των μειωμένων συντελεστών στα νησιά του Αιγαίου και η προβλεπόμενη για το 2018 επιβολή τέλους πληρότητας επιβαρύνουν την διεθνή ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουριστικού προϊόντος: οι πρόσθετες φορολογικές

επιβαρύνσεις του τελευταίου 12μηνου έχουν επιφέρει απώλεια ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος μεγαλύτερη του 10%, εξανεμίζοντας ουσιαστικά το 50% της ανάκτησης της ανταγωνιστικότητας της χώρας, που επιτεύχθηκε από την αρχή εφαρμογής των μνημονίων με την πολύ επίπονη κοινωνικά και οικονομικά εσωτερική υποτίμηση.

Αρνητική εξέλιξη αποτέλεσε και η κατάθεση τροπολογίας (στο Σχέδιο Νόμου για την υλοποίηση των Προσπαιτούμενων για την Αξιολόγηση) περί κατάργησης του Κεφαλαίου Β του Ν. 4269/14 για την οριοθέτηση χρήσεων γης για μεγάλες επενδύσεις. Η τροπολογία αυτή συνιστά ουσιαστική οπισθοδρόμηση στο επενδυτικό πλαίσιο αφού δημιουργείται κενό νόμου και τίθενται εν αμφιβόλω οι μεγάλες επενδύσεις (πχ Αστέρας, Κασσιόπη) που έχουν αξιοποιήσει τα ειδικά χωρικά σχέδια (ΕΣΧΑΣΕ – ΕΣΧΑΔΑ), πόσο μάλλον μετά την απόρριψη από το ΣΤΕ του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό του 2013. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται κατακόρυφα η αβεβαιότητα των επενδυτών για τα θέματα χρήσης γης. Επίσης, αρνητική εξέλιξη αποτέλεσε ο χαρακτηρισμός ως αρχαιολογικού χώρου μιας έκτασης μεγαλύτερης των 10.000 στρεμμάτων στην περιοχή της Αφάντου στη Ρόδο, που ουσιαστικά οδηγεί σε ακύρωση της εκεί σχεδιαζόμενης επένδυσης.

Ευρύτερα, η αναμενόμενη και τυπική ολοκλήρωση της Α΄ Αξιολόγησης (στα πλαίσια της οποίας έχουν υλοποιηθεί περισσότερα από τα μισά προσπαιτούμενα του 3^{ου} Μνημονίου) εκτιμάται ότι θα δώσει την πολυπόθητη χρηματοοικονομική σταθερότητα που έχει ανάγκη η χώρα. Επίσης, θετικά αξιολογούνται η αδειοδότηση της επένδυσης στις Σκουριές και η έναρξη λειτουργίας του αγωγού TAP που θα προσθέσει 8.000 θέσεις εργασίας. Αντίθετα, η συνεχιζόμενη τάση μείωσης των καταθέσεων στις τράπεζες, και μάλιστα υπό καθεστώς περιορισμών κίνησης κεφαλαίων, έχει οδηγήσει τις καταθέσεις στα ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα των 121,5 δις Ευρώ.

Συμπερασματικά, αν και οι δείκτες αφίξεων και εσόδων επιτρέπουν αισιόδοξες εκτιμήσεις σε μακροσκοπικό επίπεδο, αφενός μεν η αβεβαιότητα κυρίως ως προς τις οικονομικές εξελίξεις εξακολουθεί να υφίσταται, αφετέρου δε, νέα φορολογικά μέτρα και νομοθετικές ανατροπές θεσμικών πλαισίων, όπως π.χ. για τις χρήσεις γης, επιβαρύνουν περαιτέρω την λειτουργία των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα αυτών που βρίσκονται σε περιοχές που πλήττονται είτε από την ύφεση στο εσωτερικό είτε από εξωγενείς παράγοντες όπως η προσφυγική κρίση. Τέλος, η άρση δυσλειτουργιών όπως αυτές που σχετίζονται με την έγκαιρη εξυπηρέτηση αιτήσεων για βίζα από Ρωσία αναμένεται να συμβάλλουν ουσιαστικά στις προοπτικές του ελληνικού τουρισμού το 2016.